

REPUBLIKA SLOVENIJA
VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

Številka: 60300-5/2015/10

Datum: 24. maj 2017

AKCIJSKI NAČRT IZVEDBE NACIONALNE STRATEGIJE ODPRTEGA DOSTOPA DO ZNANSTVENIH OBJAV IN RAZISKOVALNIH PODATKOV V SLOVENIJI 2015–2020

Creative Commons Priznanje avtorstva 4.0 International

KAZALO

1	UMEŠČENOST ODPRTEGA DOSTOPA DO ZNANSTVENIH INFORMACIJ V STRATEŠKE IN IZVEDBENE DOKUMENTE EVROPSKEGA RAZISKOVALNEGA PROSTORA	3
2	NACIONALNA STRATEGIJA ODPRTEGA DOSTOPA DO ZNANSTVENIH INFORMACIJ	6
3	OBSTOJEČI EVROPSKA IN NACIONALNA INFRASTRUKTURA ODPRTEGA DOSTOPA, KI USTREZATA ZAHTEVAM NACIONALNE STRATEGIJE ODPRTEGA DOSTOPA DO ZNANSTVENIH INFORMACIJ	10
4	AKCIJSKI NAČRT IZVEDBE NACIONALNE STRATEGIJE ODPRTEGA DOSTOPA DO ZNANSTVENIH INFORMACIJ	12
5	IZPOLNITEV CILJEV NACIONALNE STRATEGIJE ODPRTEGA DOSTOPA DO ZNANSTVENIH INFORMACIJ V PRIMERU DALJ ČASA TRAJAJOČEGA POSTOPKA SPREJETJA NOVEGA ZAKONA O RAZISKOVALNI IN INOVACIJSKI DEJAVNOSTI	28

1 UMEŠČENOST ODPRTEGA DOSTOPA DO ZNANSTVENIH INFORMACIJ V STRATEŠKE IN IZVEDBENE DOKUMENTE EVROPSKEGA RAZISKOVALNEGA PROSTORA

Sporočilo Evropske komisije *A reinforced European Research Area partnership for excellence and growth*¹ določa Evropski raziskovalni prostor (ERA) kot enoten raziskovalni prostor, odprt za vse, temelječ na notranjem trgu, s prostim kroženjem raziskovalcev, znanosti in tehnologije. Eden od ključnih ukrepov, predvidenih za doseg tega cilja, je odprti dostop do znanstvenih informacij.²

V Evropskem raziskovalnem prostoru je raziskovalna dejavnost financirana preko okvirnega programa za raziskave in inovacije (Obzorje 2020 v obdobju od leta 2014 do leta 2020) ter nacionalnega financiranja v državah članicah Evropske unije (v Sloveniji na primer s strani Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije ...).

V Preglednici 1 so navedeni strateški in izvedbeni dokumenti za sofinanciranje raziskovalne dejavnosti preko okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje 2020³ ter slovenskega nacionalnega financiranja, ki vsebujejo določila glede odprtega dostopa do znanstvenih informacij. V preglednico so zaradi članstva Slovenije v organizaciji OECD vključena tudi določila slednje glede odprtega dostopa do raziskovalnih podatkov.⁴

Preglednica 1: Strateški in izvedbeni dokumenti za sofinanciranje raziskovalne dejavnosti preko okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje 2020 ter slovenskega nacionalnega financiranja, ki vsebujejo določila glede odprtega dostopa do znanstvenih informacij

Okvirni program za raziskave in inovacije Obzorje 2020	Nacionalno financiranje raziskovalne dejavnosti v Sloveniji
• A digital agenda for Europe, 2010• A reinforced European Research Area partnership for excellence and growth, 2012• Research and innovation as sources of renewed growth, 2014	
• Towards better access to scientific information: Boosting the benefits of public investments in research, 2012	• OECD Principles and Guidelines for Access to Research Data from Public Funding, 2007• Commission Recommendation of 17. 7. 2012 on access to and preservation of scientific information

¹ A reinforced European Research Area partnership for excellence and growth, <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/reinforced-european-research-area-partnership-excellence-and-growth>

² Definiciji odprtega dostopa in besedne zveze »znanstvene informacije« sta navedeni v *Nacionalni strategiji odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov v Sloveniji 2015–2020*, str. 5, poglavje 2.1, http://www.mizs.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_znanost/sektor_za_znanost/strategije_s_podrocja_znanosti/nacionalna_strategija_odprtega_dostopa_do_znanstvenih_objav_in_raziskovalnih_podatkov_v_sloveniji_2015_2020/

³ European Commission, Research & Innovation, Participant Portal, Reference Documents, http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/funding/reference_docs.html

⁴ OECD Principles and Guidelines for Access to Research Data from Public Funding, <http://www.oecd.org/sti/scienceandtechnologypolicy/oecdprinciplesandguidelinesforaccesstoresearchdatafrompublicfunding.htm>

Akcijski načrt izvedbe Nacionalne strategije odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov v Sloveniji 2015–2020

	• Resolucija o raziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2011–2020, 2011 • Načrt razvoja raziskovalnih infrastruktur 2011–2020, 2011 • Nacionalna strategija odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov v Sloveniji 2015–2020, 2015
• Regulation (EU) No 1291/2013 of the European Parliament and of the Council of 11 December 2013 establishing Horizon 2020	• Zakon o raziskovalni in razvojni dejavnosti, 2002
• Regulation (EU) No 1290/2013 of the European Parliament and of the Council of 11 December 2013 laying down the rules for participation and dissemination in "Horizon 2020 – the Framework Programme for Research and Innovation (2014–2020)" and repealing Regulation (EC) No 1906/2006	• Podzakonski predpisi financiranja raziskovalne dejavnosti
• Horizon 2020: Work Programme 2014–2015, 2016–2017	
• Science with and for Society, Responsible Research and Innovation, 2014–2020	
• Open Science Policy Platform, 2015 • Draft European Open Science Agenda, 2016 • European Cloud Initiative – Building a competitive data and knowledge economy in Europe, 2016 • Council Conclusions on the transition towards an open science system, 2016	
• FP7 post-grant open access pilot, 2015–2017	
• Riding the wave: How Europe can gain from the rising tide of scientific data, 2010 • Open research data pilot, 2014–2015 (7 področij Delovnega programa), 2016 (9 področij Delovnega programa); z januarjem 2017 bo pilot glede odprtih raziskovalnih podatkov vključen v razpise na vseh področjih Delovnega programa	• Odprti podatki: načrt za vzpostavitev sistema odprtega dostopa do raziskovalnih podatkov v Sloveniji, 2013 • Pilot odprtih raziskovalnih podatkov, 2017–2020
• H2020 Calls	• Javni razpisi nacionalnih financerjev raziskovalne dejavnosti

Akcijski načrt izvedbe Nacionalne strategije odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov v Sloveniji 2015–2020

• H2020 Proposal templates	• Prijavne vloge nacionalnih financerjev raziskovalne dejavnosti
• H2020 Proposal evaluation forms	• Obrazci nacionalnih financerjev raziskovalne dejavnosti za vrednotenje prijavnih vlog
• H2020 General Model Grant Agreement – Multi	• Vzorci pogodb o sofinanciranju s strani nacionalnih financerjev raziskovalne dejavnosti
• H2020 Grants manual	• Navodila nacionalnih financerjev raziskovalne dejavnosti
• H2020 Project reporting templates	• Vzorci vmesnih in končnih poročil za nacionalne financerje raziskovalne dejavnosti

2 NACIONALNA STRATEGIJA ODPRTEGA DOSTOPA DO ZNANSTVENIH INFORMACIJ

Vlada Republike Slovenije je 3. septembra 2015 s sklepom številka 60300-5/2015/5 sprejela *Nacionalno strategijo odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov v Sloveniji 2015–2020*.⁵

A. Ključna določila nacionalne strategije odprtega dostopa do znanstvenih informacij

I. Znanstvene objave in raziskovalni podatki

V okviru nacionalno financiranih raziskav, ki so v katerem koli deležu financirane s proračunskimi sredstvi, mora vsak upravičenec zagotoviti odprti dostop do vseh recenziranih znanstvenih člankov, ki se nanašajo na raziskovalne rezultate, v največ šestih mesecih od datuma objave (oziroma v največ dvanajstih mesecih za objave na področju družboslovnih in humanističnih ved). Upravičenci naj si prizadevajo tudi za odprto dostopnost drugih vrst znanstvenih publikacij (znanstvene monografije, knjige, objavljena predavanja v zbornikih, siva literatura – poročila ...).

Upravičenci morajo zagotoviti, da je na svetovnem spletu v repozitoriju mogoče prebrati, prenesti in izpisati celotne vsebine vseh recenziranih objav, ki se nanašajo na rezultate raziskave.

Upravičenci naj si po svojih najboljših močeh prizadevajo za upravljanje avtorskih pravic na objavah s prostimi licencami (na primer Creative Commons CC BY), s čimer bo omogočena večja nadaljnja uporaba recenziranih publikacij (poleg branja, shranitve in izpisa tudi razmnoževanje, uporaba, razširjanje, prenos ter javni prikaz dela, izdelava in razširjanje izpeljanih del v katerem koli digitalnem mediju za kateri koli odgovoren namen).

Raziskovalni podatki, financirani z javnimi sredstvi, morajo biti v čim večji meri odprti in dostopni s čim manj omejitvami.⁶ Odprte podatke se mora dati poiskati, do njih dostopati, jih ovrednotiti in razumeti, uporabni morajo biti za druge in po možnosti interoperabilni, skladno z določenimi standardi kakovosti.

Odprti dostop do raziskovalnih podatkov se nanaša na pravico do spletnega dostopa in ponovne uporabe digitalnih raziskovalnih podatkov pod pogoji, določenimi v pogodbi o dodelitvi sredstev. Dostopanje, rudarjenje, izkoriščanje, reproduciranje in razširjanje je brezplačno.

⁵ Nacionalna strategija odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov v Sloveniji 2015–2020, http://www.mizs.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_znanost/sektor_za_znanost/strategije_s_podrocja_znanosti/nacionalna_strategija_odprtega_dostopa_do_znanstvenih_objav_in_raziskovalnih_podatkov_v_sloveniji_2015_2020/

⁶ V kolikor gre pri podatkih s področja znanosti in raziskav, vključno z objavami, za osebne podatke, je od maja 2018 treba spoštovati tudi novo izvedbeno slovensko zakonodajo v zvezi z novo Uredbo (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta, z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov).«

II. Znanstvene revije in monografije izdajateljev s sedežem v Sloveniji

Znanstvene revije izdajateljev s sedežem v Sloveniji, ki vsebujejo recenzirane članke in je njihovo izdajanje sofinancirano z nacionalnimi javnimi sredstvi, morajo zagotoviti odprti dostop do svojih vsebin.

Izdajatelji znanstvenih monografij s sedežem v Sloveniji, ki so prejemniki nacionalnih javnih sredstev, naj si prizadevajo za izdajanje monografij v poslovnih modelih, ki bodo omogočali odprt dostop do celotnih besedil znanstvenih monografij ob objavi in upravljanje avtorskih pravic s prostimi licencami.

III. Nacionalna infrastruktura za odprti dostop do znanstvenih informacij

Nacionalno infrastrukturo odprtega dostopa do znanstvenih informacij v obliki publikacij in raziskovalnih podatkov sestavljajo ljudje, organizacije, oprema (strojna ter programska oprema) in vsebine. Trajnost nacionalne infrastrukture odprtega dostopa lahko zagotovi le kontinuirano financiranje iz javnih sredstev, ki omogoča uporabo mednarodnih standardov za ustvarjanje, objavljjanje, razširjanje, uporabo, obdelavo, hranjenje in arhiviranje znanstvenih informacij, izobraževanje vseh deležnikov ter obveščanje nacionalne in mednarodne javnosti o razpoložljivosti ter načinu uporabe storitev in informacij preko nacionalne infrastrukture odprtega dostopa.

Nacionalna infrastruktura za odprti dostop do recenziranih objav in raziskovalnih podatkov mora biti povezljiva (interoperabilna) z relevantnimi evropskimi ter mednarodnimi infrastrukturami.

Odprto dostopne znanstvene informacije v obliki publikacij in raziskovalnih podatkov morajo biti trajno hranjene na varen način, ki bo preprečeval izgubo, poškodbe in zlorabe.

Slovenija podpira principe odprte znanosti, ki so transparentnost metodologije eksperimentov, opazovanj in zbiranja podatkov, javna dostopnost ter možnost ponovne uporabe raziskovalnih podatkov, javna dostopnost in transparentnost znanstvenega komuniciranja ter uporaba spletnih orodij za podporo znanstvenemu sodelovanju. Odprta znanost se izvaja na način, ki raziskovalcem v različnih fazah raziskovalnega procesa omogoča sodelovanje z vsemi vrstami prosto dostopnih podatkov, rezultatov in protokolov.

IV. Podpora raziskovalcem in preverjanje izpolnjevanja določil

Raziskovalne organizacije naj v sodelovanju z drugimi deležniki vzpostavijo podporne storitve za raziskovalce glede izpolnjevanja določil o odprtem dostopu do znanstvenih informacij. V izogib podvajanju naj si deležniki pri izvajanju podpornih aktivnosti prizadevajo za sodelovanje na nacionalni ravni.

V Evropskem raziskovalnem prostoru bodo evropski in nacionalni financerji raziskovalne dejavnosti uporabljali storitve portala OpenAIRE za spremljanje izvajanja ter preverjanje izpolnjevanja določil o odprti dostopnosti. Slovenski repozitoriji, področna središča raziskovalnih podatkov⁷ in programska oprema za izdajanje znanstvenih revij morajo biti kompatibilni z navodili OpenAIRE.

Posledica neizpolnjevanja določil o odprtem dostopu so lahko z normativnimi akti ustrezno in sorazmerno opredeljene sankcije.

V. Pilotni program *Odprti dostop do raziskovalnih podatkov*

Pilotni program si bo prizadeval izboljšati in v največji meri omogočiti dostop ter ponovno uporabo raziskovalnih podatkov, ustvarjenih v raziskavah.

Pilotni program prednostno vključuje znanstvene vede,⁸ kjer je načelo odprtosti zaradi vzpostavljene podporne podatkovne infrastrukture najlažje izvedljivo:

- družboslovje,
- humanistika,
- medicina,
- biotehniške vede.⁹

Raziskovalni podatki, ki so prestali presojo znanstvenega pomena in so kot taki prevzeti v pooblaščenem podatkovno središču, se priznajo kot znanstvena objava pri vrednotenju rezultatov programa ali projekta.

VI. Odprti dostop v vrednotenju znanosti

Vrednotenje raziskovalcev, raziskovalnih organizacij, raziskovalnih programov in projektov naj spodbuja odprto dostopnost znanstvenih informacij v obliki publikacij ter raziskovalnih podatkov. Merila za vrednotenje znanosti naj vključujejo tudi ustrezne nove načine vrednotenja znanosti.

B. Cilji nacionalne strategije odprtega dostopa do znanstvenih informacij:

- leta 2018 bo odprto dostopnih 80 odstotkov znanstvenih objav iz nacionalno financiranih raziskav, objavljenih leta 2017,
- leta 2021 bodo odprto dostopne vse znanstvene objave (100 odstotkov) iz nacionalno financiranih raziskav, objavljene leta 2020,
- izvedba pilotnega programa *Odprti dostop do raziskovalnih podatkov* v letih 2017–2020,

⁷ Področno podatkovno središče upravlja repozitorij oziroma spletni arhiv raziskovalnih podatkov in nudi podporo raziskovalcem pri pripravi raziskovalnih podatkov za odprti dostop.

⁸ V *Nacionalni strategiji odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov v Sloveniji 2015–2020* je v poglavju 7 na strani 19 napačno uporabljen izraz »znanstvena področja«, ki je v akcijskem načrtu nadomeščen s pravilnim izrazom »znanstvene vede«.

⁹ V *Nacionalni strategiji odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov v Sloveniji 2015–2020* je v poglavju 7 na strani 19 napačno uporabljen izraz »biološke vede«, ki je v akcijskem načrtu nadomeščen s pravilnim izrazom »biotehniške vede«.

- analiza rezultatov pilotnega programa,
- na podlagi izkušenj *Pilota odprtih raziskovalnih podatkov* v Obzorju 2020 in pilotnega programa *Odprti dostop do raziskovalnih podatkov* oblikovanje politike in zagotovitev pogojev za njeno izvajanje v naslednjem obdobju (po letu 2020).

3 OBSTOJEČI EVROPSKA IN NACIONALNA INFRASTRUKTURA ODPRTEGA DOSTOPA, KI USTREZATA ZAHTEVAM NACIONALNE STRATEGIJE ODPRTEGA DOSTOPA DO ZNANSTVENIH INFORMACIJ

Kriteriji za opis obstoječih evropske in nacionalne infrastrukture odprtega dostopa so določila iz *Nacionalne strategije odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov v Sloveniji 2015–2020*, predvsem poglavja:

- 4.3 Odprti dostop do znanstvenih informacij je del odprte znanosti,
- 4.4 Znanstvene informacije so nacionalna znanstvena dediščina,
- 4.7 Za zagotovitev trajnosti nacionalne infrastrukture za odprti dostop do znanstvenih informacij je potrebno ustrezno financiranje,
- 4.8 Slovenska infrastruktura odprtega dostopa je del mednarodnih infrastruktur odprtega dostopa v znanosti,
- 6.1 Shranitev publikacije v repozitorij,
- 6.2 Zagotovitev odprtega dostopa do publikacije preko repozitorija,
- 6.3 Metapodatki,
- 6.5 Podpora raziskovalcem in preverjanje izpolnjevanja določil.

Evropske infrastrukture OpenAIRE, EUDAT, EGI in GÉANT, ki omogočajo odprto znanost ter sodelovanje znanstvenikov v različnih fazah raziskovalnega procesa, se združujejo v Evropski oblak odprte znanosti (European Open Science Cloud). OpenAIRE (Open Access Infrastructure for Research in Europe) je evropska infrastruktura odprtega dostopa, ki temelji na repozitorijih za znanstvene objave in raziskovalne podatke, kompatibilnih s priporočili OpenAIRE, kar omogoča zajemanje metapodatkov v repozitorijih, skupen prikaz rezultatov raziskovalne dejavnosti v Evropskem raziskovalnem prostoru in možnost iskanja na portalu OpenAIRE ter različne funkcionalnosti portala za raziskovalce, koordinatorje projektov in financerje raziskovalne dejavnosti. EUDAT (EUropean DATa) je evropska infrastruktura za zaupanja vredno trajno hranjenje, najdenje, dostop do in uporabo raziskovalnih podatkov. EGI (EUropean Grid Infrastructure) je združenje organizacij, ki zastopajo evropske nacionalne e-infrastrukture in medvladne raziskovalne organizacije. EGI vzpostavlja in upravlja skupne storitve glede programske opreme ter koordinira aktivnosti sodelujočih organizacij. GÉANT je vseevropsko podatkovno omrežje za raziskovalno in izobraževalno dejavnost, povezuje nacionalna raziskovalna ter izobraževalna omrežja, ki omogočajo različne storitve.

V Sloveniji je vzpostavljen Nacionalni portal odprte znanosti (Open Science Slovenia), ki zajema metapodatke iz slovenskih repozitorijev in drugih zbirk za znanstvene objave ter raziskovalne podatke, kar omogoča skupen prikaz in možnost iskanja na portalu. Slovenski repozitoriji za raziskovalno dejavnost (Digitalna knjižnica Univerze v Mariboru, Repozitorij Univerze v Ljubljani, Repozitorij Univerze na Primorskem, Repozitorij Univerze v Novi Gorici, Digitalni repozitorij raziskovalnih organizacij Slovenije) omogočajo zbiranje, hranjenje in dajanje znanstvenih objav na voljo javnosti. Repozitoriji so kompatibilni z navodili OpenAIRE in vključeni v portal OpenAIRE. Arhiv družboslovnih podatkov je zbirka raziskovalnih podatkov za družboslovje in je član CESSDA (Consortium of European Social Science Data Archives). CLARIN.SI je slovenska raziskovalna infrastruktura za jezikovne vire in tehnologije. Iskalnik SI-DIH DARIAH omogoča iskanje podatkov po različnih repozitorijih oziroma arhivih institucij ali društev s področja humanistike in umetnosti. V Digitalni knjižnici Slovenije se zbirajo in trajno hranijo končna poročila raziskovalnih programov, projektov in ciljnih raziskovalnih

programov, ki jih je sofinancirala ARRS, znanstvene ter strokovne revije, katerih izdajanje je sofinancirano s strani ARRS, in nekatere druge vrste publikacij, ki predstavljajo nacionalno znanstveno dediščino.

Vir metapodatkov za zapise v slovenskih repozitorijih za raziskovalno dejavnost so lahko bibliografski zapisi v vzajemni bibliografsko-kataložni bazi COBIB.SI. V pripravi je možnost uporabe zapisov iz repozitorijev kot predlog za katalogizacijo in izdelavo bibliografij raziskovalcev v sistemu COBISS.SI. Repozitoriji lahko uporabljajo normativne zapise za avtorje iz baze CONOR.SI, ki vsebujejo tudi številko raziskovalca, kar omogoča povezavo s SICRIS-om (Informacijskim sistemom o raziskovalni dejavnosti v Sloveniji).

Za avtentikacijo in avtorizacijo raziskovalcev ter drugih sodelavcev raziskovalnih organizacij se v slovenskih repozitorijih za raziskovalno dejavnost uporablja Federacija ArnesAAI.

Informacije za raziskovalce in druge deležnike odprtega dostopa so na voljo na portalu OpenAIRE in na nacionalnem informacijskem portalu Open Access Slovenia.

Evropska komisija za preverjanje izpolnjevanja določil glede odprtega dostopa v Sedmem okvirnem programu in v okvirnem programu Obzorje 2020 uporablja storitve portala OpenAIRE, ki so na voljo tudi nacionalnim financerjem raziskovalne dejavnosti (vključena je že portugalska raziskovalna agencija, v postopku vključevanja so nemški, nizozemski in hrvaški nacionalni financerji raziskovalne dejavnosti). Slovenski repozitoriji za raziskovalno dejavnost so kompatibilni z navodili OpenAIRE, kar omogoča nadzor in preverjanje izpolnjevanja določil glede odprtega dostopa v Obzorju 2020 ter s strani nacionalnih financerjev raziskovalne dejavnosti z uporabo storitev portala OpenAIRE.

4 AKCIJSKI NAČRT IZVEDBE NACIONALNE STRATEGIJE ODPRTEGA DOSTOPA DO ZNANSTVENIH INFORMACIJ

Akcijski načrt izvedbe nacionalne strategije odprtega dostopa do znanstvenih informacij opredeljuje ukrepe/aktivnosti, kazalnike, nosilce in sodelujoče, roke in finančne vire za izvedbo določil *Nacionalne strategije odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov v Sloveniji 2015–2020*. Opredelitve so razvidne v Preglednici 2, združen prikaz finančnih virov v Preglednici 3 in prikaz časovnega vidika v Preglednici 4. V slednji so vpisani tudi cilji nacionalne strategije odprtega dostopa do znanstvenih informacij.

Glede podrobnejših vsebinskih vidikov posameznih ukrepov/aktivnosti naj nosilci in sodelujoči upoštevajo določila dokumentov, navedenih v stolpcu »Nacionalno financiranje raziskovalne dejavnosti v Sloveniji« v Preglednici 1.

Naloge nosilcev ukrepa/aktivnosti so vodenje in koordinacija načrtovanja ter izvedbe ukrepa/aktivnosti in sodelovanje pri izvedbi ukrepa/aktivnosti, v skladu z načrtom ter rokovnikom izvedbe, ki ga pripravijo nosilci in sodelujoči.

Naloge sodelujočih pri izvedbi ukrepa/aktivnosti so aktivno sodelovanje pri načrtovanju in pri izvedbi ukrepa/aktivnosti, v skladu z načrtom ter rokovnikom izvedbe, ki ga pripravijo nosilci in sodelujoči.

Za izvedbo ukrepov/aktivnosti Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport po potrebi imenuje delovne skupine, ki pripravijo načrt ter rokovnik izvedbe ukrepa/aktivnosti in sodelujejo pri njegovi izvedbi v skladu z načrtom ter rokovnikom.

Preglednica 2: Akcijski načrt izvedbe nacionalne strategije odprtega dostopa do znanstvenih informacij

Legenda uporabljenih kratic:

ARNES – Akademska in raziskovalna mreža Slovenije

ARRS – Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije

IZUM – Institut informacijskih znanosti

MGRT – Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo

MIZŠ – Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport

MP – Ministrstvo za pravosodje

NUK – Narodna in univerzitetna knjižnica

SAZU – Slovenska akademija znanosti in umetnosti

URSIL – Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino

Definicija:

Besedna zveza »nacionalni financerji raziskovalne dejavnosti« se v Preglednici 2 uporablja za financerje, ki v katerem koli deležu sofinancirajo raziskovalno dejavnost z nacionalnimi proračunskimi sredstvi.

Akcijski načrt izvedbe Nacionalne strategije odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov v Sloveniji 2015–2020

Zap. št.	Ukrep/aktivnost	Kazalnik	Nosilec in sodelujoči	Predviden začetek izvajanja aktivnosti	Predviden zaključek izvajanja aktivnosti	Potrebna finančna sredstva
I. Znanstvene objave in raziskovalni podatki						
I.1	Priprava zakona o raziskovalni in inovacijski dejavnosti	Določilo o odprtem dostopu do recenziranih člankov in raziskovalnih podatkov v zakonu o raziskovalni in inovacijski dejavnosti Opredelevitev ukrepov zaradi neizpolnjevanja določil o odprtem dostopu do recenziranih člankov in raziskovalnih podatkov v zakonu o raziskovalni in inovacijski dejavnosti	Nosilec: MIZŠ, sodelujoči: Vlada RS, Državni zbor RS	Januar 2017	Maj 2018 (oziroma M0)	/
I.2	Dopolnitev zakona o varstvu osebnih podatkov	Implementacija reformne EU zakonodaje s področja varovanja zasebnosti Določilo glede odprtih raziskovalnih podatkov v zakonu o varstvu osebnih podatkov	Nosilca: MP z MIZŠ, sodelujoči: Vlada RS, Državni zbor RS	Februar 2017	December 2017	/
I.3	Dopolnitev zakona o avtorskih in sorodnih pravicah	Prilagoditev določb Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah za potrebe odprtega dostopa do recenziranih znanstvenih publikacij in raziskovalnih podatkov	Nosilci: MGRT in URSIL z MIZŠ, sodelujoči: Vlada RS, Državni zbor RS	Januar 2018	December 2018	/
I.4	Dopolnitev uredbe o normativih in standardih za določanje sredstev za izvajanje raziskovalne dejavnosti, financirane iz Proračuna Republike Slovenije	Upravičenost stroškov za odprti dostop do recenziranih publikacij Upravičenost stroškov zagotavljanja odprtih raziskovalnih podatkov	Nosilec: MIZŠ, sodelujoči: Vlada RS	Junij 2018 (oziroma M1)	Julij 2018 (oziroma M2)	/
I.5	Spodbujanje upoštevanja etičnih kodeksov in vzpostavitve delovanja etičnih komisij	Sprejeti etični kodeksi, ki vsebujejo določila glede odprtih raziskovalnih podatkov	Nosilec: SAZU, sodelujoči: MIZŠ	Februar 2017	December 2020	/

Akcijski načrt izvedbe Nacionalne strategije odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov v Sloveniji 2015–2020

Zap. št.	Ukrep/aktivnost	Kazalnik	Nosilec in sodelujoči	Predviden začetek izvajanja aktivnosti	Predviden zaključek izvajanja aktivnosti	Potrebna finančna sredstva
		Imenovane in delujoče etične komisije Delež raziskav, ki ima odobritev etične komisije glede odprtih raziskovalnih podatkov				
I.6	Dopolnitev priročnika Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport na področju izvajanja evropske kohezijske politike in Programa za spodbujanje raziskav in razvoja MIZŠ na področju znanosti 2016–2020	Priročnik MIZŠ na področju izvajanja evropske kohezijske politike vsebuje določilo o odprtem dostopu do recenziranih člankov in raziskovalnih podatkov, osnovne elemente za javne razpise ter pogodbo o sofinanciranju in opredelitve ukrepov zaradi neizpolnjevanja določil	Nosilec: MIZŠ	Januar 2017	December 2017	/
I.7	Dopolnitev pravilnika o postopkih (so)financiranja in ocenjevanja ter spremljanju izvajanja raziskovalne dejavnosti (ARRS)	Pravilnik ARRS o postopkih (so)financiranja ... vsebuje določilo o odprtem dostopu do recenziranih člankov in raziskovalnih podatkov, osnovne elemente za javne razpise ter pogodbo o sofinanciranju in opredelitve ukrepov zaradi neizpolnjevanja določil	Nosilec: ARRS	Februar 2017	Marec 2018	/
I.8	Implementacija načel odprtega dostopa do recenziranih publikacij in raziskovalnih podatkov s področja pilotnega programa za raziskovalne programe in projekte preko podrejene Metodologije ocenjevanja prijav na razpise	Opredelitev meril za izvajanje določil dopoljenega Pravilnika o postopkih (so)financiranja ...	Nosilec: ARRS	Februar 2017	Avgust 2017	/

Akcijski načrt izvedbe Nacionalne strategije odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov v Sloveniji 2015–2020

Zap. št.	Ukrep/aktivnost	Kazalnik	Nosilec in sodelujoči	Predviden začetek izvajanja aktivnosti	Predviden zaključek izvajanja aktivnosti	Potrebna finančna sredstva
I.9	Dopolnitev predpisov drugih nacionalnih financerjev raziskovalne dejavnosti	• Predpisi drugih nacionalnih financerjev raziskovalne dejavnosti vsebujejo določilo o odprtem dostopu do recenziranih člankov in raziskovalnih podatkov, osnovne elemente za javne razpise ter pogodbo o sofinanciranju in opredelitve ukrepov zaradi neizpolnjevanja določil	Nosilci: nacionalni financerji raziskovalne dejavnosti razen MIZŠ in ARRS (podpora MIZŠ)	Februar 2017	Oktober 2017	/
I.10	Priprava javnih razpisov in pozivov za raziskovalne programe in projekte – dopolnitev dokumentacije z določili glede odprtega dostopa do recenziranih člankov in odprtih raziskovalnih podatkov	• Besedila javnih razpisov nacionalnih financerjev raziskovalne dejavnosti • Obrazci prijave vloge in navodila nacionalnih financerjev raziskovalne dejavnosti za prijavo ter ocenjevanje • Vzorci pogodb o sofinanciranju s strani nacionalnih financerjev raziskovalne dejavnosti • Obrazci in navodila nacionalnih financerjev raziskovalne dejavnosti za poročanje	Nosilca: MIZŠ, ARRS in njuna podpora drugim nacionalnim financerjem raziskovalne dejavnosti	Maj 2017	Julij 2017	/
I.11	Objave javnih razpisov nacionalnih financerjev raziskovalne dejavnosti, ki vsebujejo določila glede odprtega dostopa	• Objavljeni razpisi nacionalnih financerjev raziskovalne dejavnosti vsebujejo določila glede odprtega dostopa do recenziranih člankov in odprtih raziskovalnih podatkov	Nosilci: MIZŠ, ARRS in drugi nacionalni financerji raziskovalne dejavnosti	Avgust 2017	December 2020	/
I.12	Spremljanje in nadzor, izvajanje ukrepov	• Zaposlitev strokovnega delavca na ARRS za podporo odprti znanosti (podpira izvajanje ukrepov I.12, II.5,	Nosilci: nacionalni financerji raziskovalne dejavnosti	Junij 2018	December 2021	2018: 47.000 2019: 47.000 2020: 47.000

Akcijski načrt izvedbe Nacionalne strategije odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov v Sloveniji 2015–2020

Zap. št.	Ukrep/aktivnost	Kazalnik	Nosilec in sodelujoči	Predviden začetek izvajanja aktivnosti	Predviden zaključek izvajanja aktivnosti	Potrebna finančna sredstva
		III.5, III.7, IV.5, V.2, V.3, VI.1, VI.2, VI.3, VI.4, VII.1, VII.2) • Vmesna in končna poročila • Ukrepi zaradi neizpolnjevanja določil pogodbe o sofinanciranju				
II. Znanstvene revije in monografije izdajatelj s sedežem v Sloveniji						
II.1	Dopolnitev pravilnika o postopkih (so)financiranja in ocenjevanja ter spremljanju izvajanja raziskovalne dejavnosti (ARRS)	• Pravilnik ARRS o postopkih (so)financiranja ... vsebuje določilo o odprti dostopnosti znanstvenih revij in monografij ter raziskovalnih podatkov, ki so podlaga publikacijam, in navodilo glede citiranja raziskovalnih podatkov, osnovne elemente za javne razpise ter pogodbo o sofinanciranju	Nosilec: ARRS	Februar 2017	Marec 2018	/
II.2	Implementacija načel odprtega dostopa do recenziranih publikacij in raziskovalnih podatkov s področja pilotnega programa preko podrejene Metodologije ocenjevanja prijav na razpise (Javni razpis za sofinanciranje izdajanja znanstvenih monografij in Javni razpis za sofinanciranje izdajanja domačih znanstvenih periodičnih publikacij)	• Opredelitev meril za izvajanje določil dopoljenega Pravilnika o postopkih (so)financiranja in ocenjevanja¹⁰	Nosilec: ARRS	April 2017	Junij 2017	/
II.3	Priprava javnega razpisa – dopolnitev dokumentacije z določili	• Besedilo javnega razpisa ARRS	Nosilec: ARRS	April 2017	Junij 2017	/

¹⁰ Pravilnik o postopkih (so)financiranja in ocenjevanja ter spremljanju izvajanja raziskovalne dejavnosti, <https://www.arrs.gov.si/sl/akti/prav-sof-ocen-sprem-razisk-dej-avg2016.asp>

Akcijski načrt izvedbe Nacionalne strategije odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov v Sloveniji 2015–2020

Zap. št.	Ukrep/aktivnost	Kazalnik	Nosilec in sodelujoči	Predviden začetek izvajanja aktivnosti	Predviden zaključek izvajanja aktivnosti	Potrebna finančna sredstva
	glede odprtega dostopa do recenziranih člankov v Javnem razpisu za sofinanciranje izdajanja znanstvenih monografij in v Javnem razpisu za sofinanciranje izdajanja domačih znanstvenih periodičnih publikacij	• Obrazec prijavnega vloge in navodila ARRS za prijavo ter ocenjevanje • Vzorec pogodbe ARRS o sofinanciranju izdajanja • Obrazec in navodila ARRS za poročanje				
II.4	Objava javnih razpisov, ki vsebujejo določila glede odprtega dostopa (Javni razpis za sofinanciranje izdajanja znanstvenih monografij in Javni razpis za sofinanciranje izdajanja domačih znanstvenih periodičnih publikacij)	• Objavljeni razpisi vsebujejo določila glede odprte dostopnosti	Nosilec: ARRS	Junij 2017	December 2020	/
II.5	Spremljanje in nadzor, izvajanje ukrepov	• Vmesna in končna poročila • Ukrepi zaradi neizpolnjevanja določil pogodbe o sofinanciranju	Nosilec: ARRS	Junij 2017	December 2021	/
III. Nacionalna infrastruktura za odprti dostop do znanstvenih informacij						
III.1	Nadgradnja nacionalnega portala	• Nadgrajen nacionalni portal	Nosilec: MIZŠ, sodelujoči: univerze, raziskovalni inštituti, IZUM, ARRS	Januar 2018	September 2018	2018: 30.000
III.2	Vzpostavitev povezave med informacijskih sistemom COBISS.SI in podatki portala OpenAIRE	• Vzpostavljena povezava med informacijskih sistemom COBISS.SI in podatki portala OpenAIRE, vključno s podatkom o dolžini in statusu embarga za potrebe nacionalnega spremljanja določil glede odprtega dostopa	Nosilec: IZUM, sodelujoči: ARRS	Februar 2017	April 2017	/

Akcijski načrt izvedbe Nacionalne strategije odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov v Sloveniji 2015–2020

Zap. št.	Ukrep/aktivnost	Kazalnik	Nosilec in sodelujoči	Predviden začetek izvajanja aktivnosti	Predviden zaključek izvajanja aktivnosti	Potrebna finančna sredstva
III.3	Nadgradnja repozitorijev za recenzirane publikacije v skladu z mednarodnimi standardi	Nadgrajeni repozitoriji za recenzirane publikacije v skladu z mednarodnimi standardi	Nosilci: univerze, raziskovalni inštituti, sodelujoči: IZUM	Januar 2018	September 2018	2018: 30.000
III.4	Vzpostavitev certificiranih področnih podatkovnih središč za raziskovalne podatke v skladu z mednarodnimi standardi	Vzpostavljena podatkovna središča za raziskovalne podatke v skladu z mednarodnimi standardi	Nosilec: MIZŠ, sodelujoči: univerze, raziskovalni inštituti, IZUM, ARNES	Januar 2018	December 2020	2018: 100.000 2019: 130.000 2020: 130.000
III.5	Zagotavljanje delovanja nacionalnega portala, repozitorijev za recenzirane publikacije in podatkovnih središč za raziskovalne podatke v skladu z mednarodnimi standardi	Delovanje nacionalnega portala, repozitorijev za recenzirane publikacije in podatkovnih središč za raziskovalne podatke v skladu z mednarodnimi standardi	Nosilci: MIZŠ, univerze, raziskovalni inštituti, sodelujoči: IZUM, ARRS, ARNES	Januar 2017	December 2020 (trajna aktivnost)	2018: 60.000 2019: 60.000 2020: 60.000
III.6	Trajno hranjenje recenziranih publikacij in raziskovalnih podatkov s preprečevanjem izgube, poškodbe ali zlorabe	Trajna dostopnost recenziranih publikacij in raziskovalnih podatkov iz nacionalno ter s strani Evropske komisije financirane raziskovalne dejavnosti Trajna dostopnost recenziranih publikacij ter raziskovalnih podatkov, ki so podlaga publikacijam, iz nacionalno financiranega znanstvenega založništva Trajna dostopnost neobjavljenih znanstvenih informacij	Nosilci: univerze, raziskovalni inštituti, NUK, sodelujoča: ARNES, IZUM	Februar 2017	December 2020 (trajna aktivnost)	2019: 150.000 2020: 150.000
III.7	Zagotavljanje pogojev in infrastrukture za odprto znanost ter človeških virov	Slovenski deležniki sodelujejo v aktivnostih glede odprte znanosti na evropski ravni in način delovanja prenašajo v nacionalno okolje	Nosilec: MIZŠ, sodelujoči: ARRS, univerze, raziskovalni inštituti, ARNES	Februar 2017	December 2020	/

Akcijski načrt izvedbe Nacionalne strategije odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov v Sloveniji 2015–2020

Zap. št.	Ukrep/aktivnost	Kazalnik	Nosilec in sodelujoči	Predviden začetek izvajanja aktivnosti	Predviden zaključek izvajanja aktivnosti	Potrebna finančna sredstva
		Vzpostavljeno virtualno infrastrukturno vozlišče (glej NRRI) Prejemniki nacionalnega financiranja raziskovalne dejavnosti delujejo v okolju odprte znanosti (infrastrukturni programi)				
IV. Podpora raziskovalcem						
IV.1	Vzpostavitev svetovalnih servisov za podporo odprtim recenziranim znanstvenim člankom in pripravi raziskovalnih podatkov za odprti dostop	Vzpostavljeni svetovalni servisi za podporo odprtim recenziranim znanstvenim člankom in pripravi raziskovalnih podatkov za odprti dostop	Nosilci: univerze, raziskovalni inštituti, sodelujoči: IZUM	Februar 2017	December 2017	/
IV.2	Delovanje svetovalnih servisov za podporo odprtim recenziranim znanstvenim člankom in pripravi raziskovalnih podatkov za odprti dostop	Število uspešno shranjenih pravih različic recenziranih znanstvenih člankov Število pripravljenih načrtov ravnanja z raziskovalnimi podatki Število shranjenih sklopov raziskovalnih podatkov	Nosilci: univerze, raziskovalni inštituti	Februar 2017	December 2020	2019: 25.000 2020: 25.000
IV.3	(Konzorcijska) pogajanja z založniki (obdobje embarga, ugodnejše cene odprtih objav)	Shranjevanje recenziranih znanstvenih člankov ustrezno glede na določila financerjev o odprtem dostopu in določila založnikov, na primer obdobje embarga Ugodnejše cene odprtih objav	Nosilci: upravljavci konzorcijev za nabavo elektronskih publikacij, znanstvene knjižnice	Februar 2017	December 2020	/
IV.4	Izobraževanje deležnikov o odprtem dostopu in odprti znanosti	Število dogodkov Število udeležencev Odziv udeležencev	Nosilci: univerze, raziskovalni inštituti	Februar 2017	December 2020	/

Akcijski načrt izvedbe Nacionalne strategije odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov v Sloveniji 2015–2020

Zap. št.	Ukrep/aktivnost	Kazalnik	Nosilec in sodelujoči	Predviden začetek izvajanja aktivnosti	Predviden zaključek izvajanja aktivnosti	Potrebna finančna sredstva
IV.5	Obveščanje nacionalne in mednarodne javnosti o storitvah ter dosežkih	Število obvestil	Nosilca: MIZŠ, ARRS, sodelujoči: univerze, raziskovalni inštituti	Februar 2017	December 2020	/
V. Pilotni program Odprti dostop do raziskovalnih podatkov						
V.1	Vzpostavitev in delovanje ekspertne skupine deležnikov za opredelitev Pilotnega programa Odprti dostop do raziskovalnih podatkov	Vzpostavljen sistem za izvajanje pilotnega programa Poročilo ekspertne skupine deležnikov z načrtom izvajanja pilotnega programa	Nosilca: MIZŠ, ARRS	Februar 2017	December 2017	/
V.2	Izvedba pilotnega programa Odprti dostop do raziskovalnih podatkov	Izvedba pilotnega programa v javnih razpisih in pozivih financerjev raziskovalne dejavnosti	Nosilca: MIZŠ, ARRS	Januar 2018	December 2020	/
V.3	Izvedba analize rezultatov pilotnega programa in priprava predloga sprememb v smeri odprte znanosti	Pripravljeno poročilo o rezultatih pilotnega programa s strani nacionalnih financerjev raziskovalne dejavnosti Predlog sprememb v smeri odprte znanosti	Nosilca: MIZŠ, ARRS	Januar 2020	Junij 2021	/
VI. Odprti dostop v vrednotenju znanosti						
VI.1	Vzpostavitev sistema za vrednotenje raziskovalnih podatkov glede pomena za znanost po znanstvenih vedah (v povezavi z ukrepom V.1)	Vzpostavljen sistem za vrednotenje raziskovalnih podatkov s tipologijo 2.20 tipologije dokumentov COBISS Raziskovalni podatki ustrezajo visokim kriterijem kakovosti Raziskovalni podatki so dokumentirani in dostopni v obliki, ki omogoča ponovitve objavljenih znanstvenih ugotovitev	Nosilca: MIZŠ, ARRS, sodelujoči: IZUM, univerze, raziskovalni inštituti	Februar 2017	December 2017	/

Akcijski načrt izvedbe Nacionalne strategije odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov v Sloveniji 2015–2020

Zap. št.	Ukrep/aktivnost	Kazalnik	Nosilec in sodelujoči	Predviden začetek izvajanja aktivnosti	Predviden zaključek izvajanja aktivnosti	Potrebna finančna sredstva
VI.2	Raziskovalni podatki, shranjeni v pooblaščenem podatkovnem središču, ki so prestali ustrezno presojo pomena za znanost po definiciji kategorije 2.20 tipologije dokumentov COBISS, se priznajo kot znanstvena objava (upoštevajo se pri področnem središču registrirani dostopni raziskovalni podatki.)	Število sklopov raziskovalnih podatkov, priznanih kot znanstvene objave	Nosilca: MIZŠ, ARRS, sodelujoči: univerze, raziskovalni inštituti	Januar 2019	December 2020	/
VI.3	Vmesna in zaključna poročila raziskovalnih programov in projektov vsebujejo obvezno samoevalvacijsko oceno o učinkih odprtodostopnih objav recenziranih znanstvenih člankov, ki se nanašajo na raziskovalne rezultate	Sprejeto navodilo Znanstvenega sveta ARRS, ki ga upoštevajo Znanstvenoraziskovalni sveti posameznih ved	Nosilec: ARRS	Januar 2018	December 2020	/
VI.4	Izvedba analize vrednotenja znanosti s strani nacionalnih financerjev raziskovalne dejavnosti in priprava predloga sprememb v smeri odprte znanosti	Pripravljeno poročilo o vrednotenju znanosti s strani nacionalnih financerjev raziskovalne dejavnosti Predlog sprememb v smeri odprte znanosti	Nosilca: MIZŠ, ARRS	Januar 2018	December 2018	/
VI.5	Izvedba analize vrednotenja znanosti na visokošolskih zavodih in raziskovalnih inštitutih ter priprava predloga sprememb v smeri odprte znanosti	Pripravljeno poročilo o vrednotenju znanosti na visokošolskih zavodih in v raziskovalnih organizacijah Predlog sprememb v smeri odprte znanosti	Nosilci: univerze, raziskovalni inštituti	Januar 2018	December 2018	/
VII. Evalvacija izvedbe nacionalne strategije v skladu z akcijskim načrtom						
VII.1	Evalvacija izvedbe v obdobju 2017–2018	Pripravljeno vmesno poročilo	Nosilca: MIZŠ, ARRS	Januar 2019	Junij 2019	/

Akcijski načrt izvedbe Nacionalne strategije odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov v Sloveniji 2015–2020

Zap. št.	Ukrep/aktivnost	Kazalnik	Nosilec in sodelujoči	Predviden začetek izvajanja aktivnosti	Predviden zaključek izvajanja aktivnosti	Potrebna finančna sredstva
VII.2	Evalvacija izvedbe v obdobju 2019–2020 in priprava končnega poročila 2017–2020	Pripravljena vmesno in končno poročilo	Nosilca: MIZŠ, ARRS	Julij 2021	December 2021	/
VIII. Priprava strateških in izvedbenih dokumentov za obdobje po letu 2020						
VIII.1	Priprava strateških in izvedbenih dokumentov za obdobje po letu 2020	Pripravljene strateški in izvedbeni dokumenti za obdobje po letu 2020	Nosilec: MIZŠ	Julij 2019	December 2020	/

Preglednica 3: Združen prikaz ocene potrebnih finančnih sredstev

Zap. št.	Ukrep/aktivnost	2017	2018	2019	2020	Skupno
I.12	Spremljanje, nadzor, ukrepi		47.000	47.000	47.000	141.000
III.1	Nadgradnja nacionalnega portala		30.000	0	0	30.000
III.3	Nadgradnja repozitorijev za publikacije		30.000	0	0	30.000
III.4	Vzpostavitev podatkovnih središč za raziskovalne podatke		100.000	130.000	130.000	360.000
III.5	Delovanje nacionalnega portala, repozitorijev, središč		60.000	60.000	60.000	180.000
III.6	Trajno hranjenje			150.000	150.000	300.000
IV.2	Delovanje svetovalnih servisov			25.000	25.000	50.000
SKUPNO			267.000	412.000	412.000	1.091.000

V Načrtu razvoja raziskovalnih infrastruktur 2011–2020¹¹ je v poglavju 3.4.7. Digitalni nacionalni viri (stran 32) predviden strošek 3.200.000–3.400.000 EUR za obdobje 2011-2020, in sicer za:

- hranjenje in dostop do znanstvenih podatkov: vzpostavitev 1.500.000 EUR, vzdrževanje 500.000 EUR,
- hranjenje in dostop do znanstvenih publikacij: vzpostavitev 1.000.000 EUR, vzdrževanje 200.000–400.000 EUR.

¹¹ Načrt razvoja raziskovalnih infrastruktur 2011–2020, <http://www.arhiv.mvzt.gov.si/fileadmin/mvzt.gov.si/pageuploads/pdf/znanost/RISS/NRRI.pdf>

Akcijski načrt izvedbe Nacionalne strategije odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov v Sloveniji 2015–2020

Preglednica 4: Prikaz časovnega vidika akcijskega načrta za izvedbo nacionalne strategije odprtega dostopa do znanstvenih informacij

Zap. št.	Ukrep/aktivnost	2017												2018				2019				2020				2021									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	3	6	9	12	3	6	9	12	3	6	9	12	3	6	9	12						
I. Znanstvene objave in raziskovalni podatki																																			
I.1	Priprava ZRID																																		
I.2	Dopolnitev ZVOP																																		
I.3	Dopolnitev ZASP																																		
I.4	Dopolnitev uredbe																																		
I.5	Etični kodeksi in komisije																																		
I.6	Dopolnitev priročnika MIZŠ																																		
I.7	Dopolnitev pravilnika ARRS																																		
I.8	Implementacija v Metodologiji ARRS																																		
I.9	Dopolnitev predpisov drugih financerjev																																		
I.10	Priprava javnih razpisov																																		
I.11	Javni razpisi z določili odprtega dostopa																																		
		CILJ: Izvedba pilotnega programa <i>Odprti dostop do raziskovalnih podatkov</i>																								CILJ: 80 % člankov iz 2017 odprto dostopnih						CILJ: 100 % člankov iz 2020 odprto dostopnih			
I.12	Spremljanje, nadzor, ukrepi																																		
II. Znanstvene revije in monografije izdajateljev s sedežem v Sloveniji																																			
II.1	Dopolnitev pravilnika ARRS																																		
II.2	Implementacija v Metodologiji ARRS																																		
II.3	Priprava javnega razpisa																																		
II.4	Javni razpisi z določili odprtega dostopa																																		
II.5	Spremljanje, nadzor, ukrepi																																		
III. Nacionalna infrastruktura za odprti dostop do znanstvenih informacij																																			

Akcijski načrt izvedbe Nacionalne strategije odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov v Sloveniji 2015–2020

Zap. št.	Ukrep/aktivnost	2017												2018				2019				2020				2021			
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	3	6	9	12	3	6	9	12	3	6	9	12	3	6	9	12
III.1	Nadgradnja nacionalnega portala																												
III.2	Vzpostavitev povezave med COBISS.SI in OpenAIRE																												
III.3	Nadgradnja repozitorijev za publikacije																												
III.4	Vzpostavitev podatkovnih središč za raziskovalne podatke																												
III.5	Delovanje nacionalnega portala, repozitorijev, središč																												
III.6	Trajno hranjenje																												
III.7	Pogoji in infrastruktura za odprto znanost																												
IV. Podpora raziskovalcem																													
IV.1	Vzpostavitev svetovalnih servisov																												
IV.2	Delovanje svetovalnih servisov																												
IV.3	(Konzorcijska) pogajanja z založniki																												
IV.4	Izobraževanje deležnikov																												
IV.5	Obveščanje javnosti																												
V. Pilotni program Odprti dostop do raziskovalnih podatkov																													

Akcijski načrt izvedbe Nacionalne strategije odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov v Sloveniji 2015–2020

Zap. št.	Ukrep/aktivnost	2017												2018				2019				2020				2021			
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	3	6	9	12	3	6	9	12	3	6	9	12	3	6	9	12
V.1	Vzpostavitev in delovanje ekspertne skupine																												
V.2	Izvedba pilotnega programa																												
V.3	Analiza pilotnega programa in predlog sprememb																												
VI. Odprti dostop v vrednotenju znanosti																													
VI.1	Vzpostavitev sistema za vrednotenje raziskovalnih podatkov po znanstvenih vedah																												
VI.2	Priznanje raziskovalnih podatkov kot znanstvenih objav																												
VI.3	Vmesna in zaključna poročila																												
VI.4	Analiza vrednotenja s strani nacionalnih financerjev																												
VI.5	Analiza vrednotenja na visokošolskih zavodih in raziskovalnih inštitutih																												
VII. Evalvacija izvedbe nacionalne strategije v skladu z akcijskim načrtom																													
VII.1	Evalvacija izvedbe 2017–2018																												
VII.2	Evalvacija izvedbe 2019–2020 in																												

5 IZPOLNITEV CILJEV NACIONALNE STRATEGIJE ODPRTEGA DOSTOPA DO ZNANSTVENIH INFORMACIJ V PRIMERU DALJ ČASA TRAJAJOČEGA POSTOPKA SPREJETJA NOVEGA ZAKONA O RAZISKOVALNI IN INOVACIJSKI DEJAVNOSTI

V skladu z akcijskim načrtom izvedbe nacionalne strategije odprtega dostopa do znanstvenih informacij v poglavju 4 je hierarhično ustrezno, da se določila odprtega dostopa vključijo v zakon o raziskovalni in inovacijski dejavnosti, sledi dopolnitev drugih izvedbenih dokumentov (razdelek *I. Znanstvene objave in raziskovalni podatki*, ukrepi/aktivnosti I.4, I.6, I.7, I.8, I.9, I.10).

V letu 2017 je v pripravi nov zakon o raziskovalni in inovacijski dejavnosti. V primeru dalj časa trajajoče priprave novega zakona morajo nacionalni financerji raziskovalne dejavnosti v času od januarja 2017 do septembra 2017 izvesti vse potrebne aktivnosti, ki bodo omogočile, da bodo javni razpisi za sofinanciranje raziskovalne dejavnosti, objavljeni v letu 2017, vsebovali določila glede odprtega dostopa v skladu z nacionalno strategijo odprtega dostopa do znanstvenih informacij. To dodatno določilo velja za ukrepe/aktivnosti I.6, I.7, I.8, I.9 in I.10, navedene v razdelku *I. Znanstvene objave in raziskovalni podatki* v poglavju 4, ki so vezani na zakon o raziskovalni in inovacijski dejavnosti.

Ukrep/aktivnost I.4 se izvede v prvem (M1) in drugem mesecu (M2) po sprejetju novega zakona o raziskovalni in inovacijski dejavnosti.